

Stefan Svensson

921218

B516-2892/92

921204

568 PB 30-A 92:2853

Vägverket
att. Maria Marton
781 87 Borlänge

Tunnelstandard för Ringen

Räddningsverket har fått önskemål om yttrande över rubricerad rapport.

Räddningsverket är central myndighet för frågor om befolkningsskydd, innefattande frågor om landtransporter av farligt gods, samt räddningstjänst. Det är således vår uppgift att verka för att åtgärder vidtas för befolkningens skydd och för att förebygga olyckor. Vi ska även tillhandahålla underlag inom verksamhetsområdet för tillämpningen av plan- och bygglagen (SFS 1987:10) m m.

Eftersom kunskapen om tunnlar och tunnelsäkerhet är begränsad, nationellt och internationellt, är vårt yttrande av mer principiell natur.

Enligt EG:s byggproduktdirektiv ska byggnadsverk vara konstruerade och utförda så att om brand uppstår

- personer som befinner sig i byggnaden kan lämna den eller räddas på annat sätt,
- utveckling och spridning av brand och rök inom byggnaden begränsas,
- spridning av brand till närliggande byggnader begränsas,
- byggnadsverkets bärförmåga kan antas förbli intakt under en bestämd tid,
- räddningsmanskapets säkerhet beaktas.

Dessa grundläggande principer har sedan länge funnits med i svensk bygglagstiftning och utgör således en generell grund för svenskt brandskydd.

Krav som utifrån plan- och bygglagen kan ställas på tunnelsäkerhet syftar primärt till att skydda och rädda liv. Under begreppet att skydda och rädda liv ingår även räddningsmanskapets säkerhet. Även Arbetarskyddsstyrelsen kan ha synpunkter på utformningen av räddningsmanskapets säkerhet.

Det finns också krav på brandskyddsåtgärder i räddningstjänstlagen. Dessa åtgärder innefattar bland annat skyldighet för ägare eller innehavare av byggnader eller andra anläggningar att i skälig omfattning vidta de åtgärder som behövs för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Exempel på åtgärder som syftar till att skydda och rädda liv samt att hindra eller begränsa skador till följd av brand, kan vara anordnande av utrymningsvägar, handbrandsläckare, sektioneringar, brandventilation eller detektionssystem av olika slag. Bärförmågan ska upprätthållas minst under sådan tid att skydda och rädda liv möjliggörs.

Sådana åtgärder som syftar till att skydda och rädda liv är direkta krav i bygg- och räddningstjänstlagstiftningen. Detta innebär i första hand åtgärder som faller under begreppet "hjälp till självhjälp". Åtgärder som sträcker sig utöver detta är oftast att anse som önskemål, och ligger primärt i väghållarens intresse att tillgodose. Detta kan vara åtgärder med syfte att skydda byggnaden eller anläggningen vid brand eller andra olyckor.

Man bör i sammanhanget dock komma ihåg att vissa typer av byggnader och anläggningar eller olyckor i dessa har ett samhällsintresse. Detta måste också beaktas vid bedömning av skydds nivå och vilka åtgärder som är relevanta.

I rubricerad rapport finns vissa oklarheter. Bland annat gäller detta vilken bärförmåga tunnel ska dimensioneras för vid brand. Bland annat anges dels en dimensionerande temperaturfördelning, dels anges en brandteknisk klass. Dessa är inte i paritet med varandra. Oklarheter finns även i fråga om syftet med att skydda tunnel med sprinkler. Dessutom kan, med bakgrund av tidigare nämnda bristande kunskapsläge, interaktionen mellan sprinkler och brandventilation ifrågasättas. Ett bättre underlag rörande bland annat dessa frågor vore önskvärt.

Vad gäller transport av farligt gods är avsikten med gällande lagstiftning, att transporten ska vara så säker att den ska kunna ske var som helst. Detta är dock i praktiken svårt att uppfylla. Det finns idag ingen teori som styrker en generell uppfattning huruvida det är lämpligt att frakta farligt gods i tunnlar eller ej. Detta får bedömas från fall till fall, med hänsyn till en rad faktorer. Det är därför räddningsverkets uppfattning att eventuella ställningstaganden bör grundas på en riskanalys.

Det finns en mängd olika olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder som är tillämpliga. En sådan åtgärd är vägvalstyrning. För att kunna införa sådana åtgärder krävs dock ett omfattande underlag, som bland annat visar sannolikheter och konsekvenser för olika alternativ.

Ett projekt rörande system för elektronisk identifiering av farligt gods-transporter pågår i räddningsverkets regi. Vart ett sådant projekt leder är alldeles för tidigt att uttala sig om.

Räddningsverket är av den uppfattningen att de aktuella tunnlarna är av den omfattningen och komplexiteten att olyckor, framförallt sådana som får allvarliga konsekvenser, inte får inträffa.

Befolkningsskyddsavdelningen
Enheten för brandskydd

Ulf Norgren

Stefan Svensson